

שרהמישפטים אינו מקבל את חותמת השופטים העליונים לגבי החנינות, קובע בעצמו את מי לחון ואת מי לא והופך את נשיא המדינה לחותמת גומי

החנינות

לשילטון. שחרר בניציון ממאסרו, מבלי שטרם אפילו לשלם את הקנס שהוטל עליו. היתה זו קנוניה בין מנחם בגין, שהחזיק אז בתיק שרהמישפטים, יחד עם עוד חמישה תיקים אחרים, ושל נשיא המדינה אפרים קציר, שידע כי ימיו על כס הנשיאות ספורים. בגין כשרהמישפטים המליץ, הנשיא קציר חתם על החנינה, ובגין נתן לה את חתימת היקום.

הסערה הציבורית, שקמה אחרי שחרורו של בניציון ואחרי שהתברר שהטענות בדבר מחלתו, שהן היו כביכול הסיבה הרשמית לחנינה, היו מוזיפות. היתה גדולה. סערה זו, יחד עם אופיו המיוחד של שרהמישפטים שהחליף את בגין, שמואל תמיר, קבעו במידה רבה את אופיה של מדינות החנינות מאז. מאות אסירים חיו משך שנים בין תקווה ל" יאוש. כשכל רמז וכל פליטת פה של אישי ציבור בנושא זה, עוררו תסיסה גוברת והולכת בבתיהכלא בישראל.

לחצים כבדים ביותר על נשיא המדינה אפרים קציר, כדי שיעניק חנינה לבניציון. בניציון קנה את החנינה שלו בכסף רב, עוד לפני שנתפס והורשע. הוא היה אחד התורמים הגדולים לקרן תל"חי של תנועת ההרות, קרן שלולא חוסלו מרבית חובותיה לא היה הליכוד עולה לשילטון, וספק ראשי של כספים, שאחר כך התברר שהיו אלה כספים שנגנבו מהמדינה, לכל האירגונים הקיצוניים התומכים בארץ-ישראל-השלמה. קציר נכנע אז ללחצים שהופעלו עליו. הוא קרא אליו לשיחה את שרהמישפטים דאז, חיים צדוק, וביקש ממנו להמליץ על חנינה לבניציון. צדוק, מי שפנה לאחרי רונה לנשיא המדינה יצחק נבון, לחון את מיכאל צור, סירב בכל תוקף. גישתו הי תקיפה של צדוק, שרמז לקציר כי יערוך שערוריה רבתי אם יעניק קצין את החנינה ללא הסכמתו, גרמה לקציר לסגת ולהודיע לבגין, שהיה אז ראש האופוזיציה, על כשלונו.

שלושה חודשים לאחר שעלה בגין

הפרופסור אפרים קציר, חנן את הפושע הכלכלי מיספר אחד של ישראל, יהושע בניציון. זעם השופטים העליונים לא הופנה לכיוון הנשיא, למרות שהוא חתם על החנינה. כעסם היה מופנה לעברו של מי שהיה אז, בנוסף לתפקידו כראש-הממשלה, גם ממלא-מקום שרהמישפטים בממשלת ישראל, מנחם בגין. כי השופטים העליונים ידעו שמי שבאמת מעניק חנינות במדינת ישראל הוא לא מי שהחוק נותן לו סמך כוח זה, נשיא המדינה, אלא שרהמישפטים.

קנוניה
קציר-בגין

החנינה ליהושע בניציון היתה אחד המעשים הציניים ביותר שעשה בגין מאז עלה לשילטון. עוד לפני המהפך, הפעילו בגין ועסקנים אחרים של חרות ושל התנועה למען ארץ-ישראל-השלמה,

עליונים בית-המשפט העליון ה-כנסו לאחת מהשיבות הנדירות שלהם. השופטים ישבו משך שעות ארוכות באחד מחדרי בית-המשפט, כששמש ביתר הדין שומר ליד הדלת, כדי שאיש לא יכנס לתדר.

הישיבה היתה סוערת. לא היו בה הרמות קול, אך הדברים, שאותם אמרו השופטים בקול שקט, היו חמורים מאין כמוהם. משך שעה ארוכה הם דנו כיצד להביא את מחאתם כנגד ראש-הממשלה, כשהם משרתים במילים הריפות במיוחד נגד מנחם בגין.

בתום הישיבה לא הוציאו השופטים כל הודעה. אין זה נאה לשופטי בית-המשפט העליון להוציא הודעה-לעיתונות. אולם היה מי שדאג, בהסכמת השופטים, להדליף את עצם קיום הפגישה לעיתונות. עצם הדלפה זו היתה נזיפה חמורה בראש הממשלה.

התאריך היה נובמבר 1977. העיתוי: ימים אחדים אחרי נשיא-המדינה דאז,